

บท

ข่าวพลเมือง ผู้พลิกโฉมหน้าโลกของงานข่าว Citizen Journalists Who Change the World of News

· ศุภนิศย์ วงศ์ทางสวัสดิ์
· ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวารสารศาสตร์
· คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
· E-mail: suphanit_won@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงการทำงานของนักข่าวพลเมืองที่เข้ามามีบทบาทในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารแก่สังคมโลกในปัจจุบัน โดยสมัยก่อนจะเป็นรูปแบบ “จดหมายถึงบรรณาธิการ” และพัฒนาวิธีการเรื่อยมา จนเทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยให้การส่งข่าวง่ายมากขึ้น และมีช่องทางใหม่ที่เป็นที่นิยมมาก คือ เว็บไซต์ นักข่าวพลเมืองจึงเป็นผู้พลิกโฉมหน้างานข่าวสมัยใหม่ที่มาพร้อมกับเทคโนโลยี จากเดิมที่ส่วนใหญ่ “งานข่าว” เป็นเพียงหน้าที่และการทำงานของนักข่าวมืออาชีพเท่านั้น กลับพลิกโฉมหน้าเป็น “งานข่าว” ในมิติของประชาชนทั่วไปที่ทำขึ้นในบทบาทของนักข่าวพลเมืองที่ช่วยเติมเต็มงานข่าวของนักข่าวมืออาชีพให้สมบูรณ์ขึ้น

คำสำคัญ: นักข่าวพลเมือง

Abstract

This paper aims to describe citizen journalists whose work is reporting news for the world of today. In the past, their work took the form of “Letter to Editor,” then gradually became simplified by new technologies, the best known of which is a web site. Citizen journalists are those who change the world of news through technology. From the routine work of a regular professional journalist, they now produce news from the people’s viewpoint in the role of citizen journalists, still as professionals.

Keywords: Citizen Journalists

บทนำ

“งานข่าว” ของ “คนข่าว” โดยทั่วไปเป็นหน้าที่หลักของผู้ประกอบวิชาชีพนักข่าวที่ทำงานตามองค์กรสื่อต่างๆ โดยมีกระบวนการทำงานพื้นฐานคือ บรรณาธิการส่งนักข่าวออกไปตามแหล่งข่าวต่างๆ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วเขียนข่าวส่งบรรณาธิการ หรือในบางครั้งก็ต้องหาข่าวเอง คิดประเด็นเอง

นอกจากเนื้อหาหลักที่มาจากการทำงานของนักข่าวแล้ว เนื้อหาส่วนหนึ่งที่ได้ใช้พื้นที่ของสื่อมวลชนด้วย ก็คือ การเปิดรับประเด็นข่าวจากประชาชนทั่วไป ซึ่งถือเป็นอีกแหล่งข้อมูลหนึ่ง ที่บางครั้งก็ให้ประเด็นข่าวอันมีคุณค่าสูง สมควรแก่การนำเสนอต่อไป ซึ่งในปัจจุบัน องค์กรสื่อมวลชนทั่วโลกได้พยายามเปิดรับข้อมูลจากประชาชนทั่วไป อันนำมาซึ่งกระแสการเป็น “นักข่าวพลเมือง” ที่ต่อไปอาจกลายเป็นผู้พลิกโฉมหน้าของงานข่าวได้

เว็บไซต์ Technorati (<http://www.technorati.com>) ซึ่งเป็นตัวช่วยค้นหา (Search Engine) เกี่ยวกับบล็อก พบว่า ข้อความในบล็อกที่มีอยู่บน

เครือข่ายอินเทอร์เน็ตทั่วโลกนั้น จะเพิ่มปริมาณมากขึ้นตามข่าวเด่นเหตุการณ์ดังของโลก (“Blog ร้อนแรงโตคับเน็ต เฉลี่ยเกิดใหม่กว่า 7.5 หมื่นบล็อก/วัน.” 2550: 2) ดังนั้น ย่อมแสดงให้เห็นได้ส่วนหนึ่งว่า บล็อกเกอร์ในบทบาทของนักข่าวพลเมืองมีอยู่ทั่วไปในโลก และพร้อมจะรายงานข่าวได้ทันทีหากเกิดเหตุการณ์ใดๆ ขึ้นตรงหน้า

จดหมายถึงบรรณาธิการ

โดยทั่วไปแล้ว องค์กรสื่อต่างๆ จะเปิดรับข้อมูลจากประชาชนทั่วไปในรูปแบบ “จดหมายถึงบรรณาธิการ” ซึ่งเป็นช่องทางสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่ มีมานานแล้ว ระหว่างองค์กรสื่อกับประชาชนทั่วไป หรือผู้อ่าน ผู้ชมของตน

จดหมายถึงบรรณาธิการ นอกจากจะให้ประโยชน์ในด้านกรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อองค์กรสื่ออื่นๆ ในด้านต่างๆ แล้ว ยังให้ประโยชน์แก่องค์กรสื่อในด้านการเปิดรับประเด็นข่าวเรื่องต่างๆ ที่นักข่าวเองอาจไม่เคยรู้มาก่อน เช่น ประเด็นข่าววงในในท้องถิ่นต่างๆ เรื่องราวร้องเรียนต่อหน่วยงานต่างๆ หรือจะเป็นภาพ

เหตุการณ์ที่ช่างภาพสมัครเล่นถ่ายไว้ได้ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาแล้ว ประชาชนที่ส่งข้อมูลหรือรายงานเรื่องราวต่างๆ เข้าไปยังองค์กรสื่อเหล่านั้นก็คือ นักข่าวพลเมือง (Citizen Journalists) ที่ในปัจจุบันกำลังเริ่มเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้นนั่นเอง

นักข่าวพลเมือง (Citizen Journalists)

Shayne Bowman และ Chris Willis (2003: 26) ระบุไว้ว่า นักข่าวพลเมือง (Citizen Journalists) หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของประชาชนทั่วไป ที่อยู่ในบทบาทการเป็นผู้รวบรวมข้อมูล นำมา รายงาน วิเคราะห์ และทำให้ข้อมูลเหล่านั้นเผยแพร่ ออกไป

นอกเหนือไปจากคำว่า “นักข่าวพลเมือง” แล้ว ผู้เขียนพบว่า ยังมีคำอีกหลายคำที่ใช้เพื่อสื่อถึงการทำงานข่าวของประชาชนทั่วไปจากสื่อต่างๆ ที่ใช้กันอยู่ อาทิ นักข่าวอาสา นักข่าวอิสระ นักข่าวพลเรือน นักข่าวภาคประชาชน ส่วนคำว่า “Citizen Journalists” ในภาษาอังกฤษ ก็พบว่า ในเว็บไซต์วิกิพีเดีย ซึ่งเป็นสารานุกรมเสรีออนไลน์ มีคำที่ใช้เรียกอยู่อีกเช่นกัน อาทิ Participatory Journalists หรือ People Journalists หรือ Grassroots Journalists หรือ Networked Journalists หรือ Open Source Journalists หรือ Public Journalists (Citizen Journalism, 2008) ซึ่งแต่ละคำก็จะให้ภาพการทำงานในเชิงที่ใกล้เคียงกัน คือ การทำงานข่าวโดยประชาชนทั่วไปที่ไม่ใช่นักข่าวมืออาชีพนั่นเอง

ดังนั้น “นักข่าวพลเมือง” ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนมาหลายยุคหลายสมัยมาอยู่นานแล้ว เพียงแต่ช่องทางการติดต่อสื่อสาร เพื่อนำส่งเนื้อหา อาจแตกต่างกันไปตามยุคสมัย อุปกรณ์ และเทคโนโลยี

ในยุคนั้นๆ เช่น ในยุคก่อน นักข่าวพลเมืองที่มีข่าวต้องการส่งให้องค์กรสื่อมวลชน ก็จะใช้วิธีการเขียนจดหมายเล่าเรื่องพร้อมล้างอัดภาพหรือแนบบ้วนวีดิทัศน์ที่ถ่ายได้ส่งให้ทางไปรษณีย์ หรืออาจใช้การโทรศัพท์มายังองค์กรสื่อเพื่อความรวดเร็วขึ้น เพื่อบอกเล่าประเด็นคร่าวๆ ให้แก่บรรณาธิการเพื่อพิจารณาว่า สนใจจะให้ส่งข้อมูลเพิ่มให้ทางไปรษณีย์หรือโทรสารหรือไม่

ต่อมา ในยุคที่เทคโนโลยีเริ่มเข้ามาสัมผัสบทบาทในชีวิตประจำวัน การส่งข้อมูลข่าวทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรืออีเมล พร้อมแนบไฟล์ภาพนิ่ง-ภาพเคลื่อนไหว เข้ามายังองค์กรสื่อหรือการฝากข้อความไว้ที่กระดานข่าว หรือเว็บบอร์ด หรือเข้าตามห้องสนทนาของเว็บข่าวบ้างนั้น ถูกนำมาใช้เป็นการสื่อสารรูปแบบใหม่สำหรับช่วงเวลานั้น และพัฒนาต่อมาจนถึงปัจจุบัน

สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการทำหน้าที่นักข่าวพลเมืองที่พัฒนาและเข้มข้นขึ้นตามลำดับ ทำให้ประชาชนทั่วไปเข้ามาสัมผัสบทบาทมากขึ้นในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่สังคมควบคู่ไปกับสื่อหลัก ซึ่งส่งผลส่วนหนึ่งไปยังการกำหนดเนื้อหาที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนโดยผู้จัดทำที่ไม่ใช่นักข่าวในสายอาชีพ

นักข่าวพลเมืองกับการมีส่วนร่วมในการนำเสนอเนื้อหาให้สื่อต่างๆ

จากเหตุการณ์หลายๆ เหตุการณ์ที่เป็นข่าวทำให้องค์กรสื่อมวลชนทั่วโลกได้ตระหนักว่า การที่จะได้ภาพข่าวหรือข้อมูลสดขณะที่เกิดเหตุ นั้น ไม่สามารถทำได้โดยนักข่าวในสังกัด เพราะตามกระบวนการทำงานแล้ว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมัก

ผ่านไปก่อนแล้วนักข่าวจึงจะได้รับแจ้งให้เดินทางไป
ทำข่าว ซึ่งเหตุการณ์บางส่วนได้จบไปแล้ว

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างเหตุการณ์เครื่องเล่น
‘อินเดียน่า ลี๊ดค’ หรือล่องแก่ง ภายในสวนสนุก
สวนสยามชัตซ็องแล้วเกิดอุบัติเหตุขึ้น จนเป็นเหตุ
ให้มีผู้เสียชีวิต 1 ราย และบาดเจ็บอีกหลายราย

เมื่อบ่ายวันที่ 23 ตุลาคม 2550 ซึ่งภาพข่าวจาก
กล้องโทรทัศน์มือถือของนักข่าวพลเมืองผู้เห็น
เหตุการณ์ ขณะช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ จะเป็นภาพ
ข่าวที่มีคุณค่าความเป็นข่าวสูงกว่าภาพข่าวจาก
นักข่าวของสื่อมวลชนที่ไปถึงที่เกิดเหตุในภายหลัง

ภาพข่าวจากกล้องโทรทัศน์มือถือของนักข่าวพลเมืองผู้เห็นเหตุการณ์ ขณะช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ

(“อุบัติเหตุล่องแก่งสวนสยาม.”, 2550 และ “ล่องแก่งมรณะ! ตาย 1 เจ็บ 7 “สวนสยาม” สยอง.”, 2550)

ตัวอย่างภาพข่าวจากนักข่าวของสื่อมวลชนที่จะได้ภาพข่าวอีกแบบหนึ่ง เนื่องจากไปถึงที่เกิดเหตุในภายหลัง

(“อุบัติเหตุล่องแก่งสวนสยาม.”, 2550)

(“ล่องแก่งมรณะ! ตาย 1 เจ็บ 7 “สวนสยาม” สยอง.”, 2550)

นายเทพชัย หย่อง ผู้ทำหน้าที่ผู้อำนวยการทีวีไทย ทีวีสาธารณะ ยอมรับว่า การเปิดพื้นที่ให้นักข่าวพลเมืองเป็นอีกหนึ่งมิติที่ทำให้สื่อมวลชนที่เขารับผิดชอบอยู่ คือ ทีวีไทย เป็นทีวีสาธารณะอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งสิ่งที่ทำได้ในเชิงปฏิบัติ คือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งข้อมูล หรือส่งภาพให้กับสื่อมวลชน ถ้าให้ดียิ่งขึ้น ก็คือ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดว่าจะทำอะไรถึงจะเอาสิ่งเหล่านี้เข้าสู่สื่อกระแสหลักได้ (**เปิดมิติใหม่ การรายงานข่าวโทรทัศน์ไทย นักข่าวพลเมือง ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ, 2551: ย่อหน้า 2**)

สำหรับในต่างประเทศ หลายเหตุการณ์ที่ข่าวและภาพจากนักข่าวพลเมืองกลายเป็นพระเอกของการนำเสนอข่าว เพราะได้ภาพบรรยากาศจริงจากผู้ร่วมในเหตุการณ์ เช่น เหตุการณ์วางระเบิดรถไฟใต้ดินที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2548 หรือเหตุการณ์นักศึกษาชาวเกาหลีใต้ก่อเหตุสังหารหมู่เพื่อนและอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยเวอร์จิเนีย เทค ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2550

นักข่าวพลเมืองในประเทศไทย

ในช่วงเกือบ 20 ปีที่ผ่านมา มีเนื้อหาที่ผ่านสื่อมวลชนด้วยการผลิตเนื้อหาจากประชาชน (User Generated Content) ในรูปแบบของนักข่าวพลเมืองอยู่จำนวนหนึ่ง บางรายการ บางคอลัมน์ยังได้รับความนิยมต่อเนื่องมายาวนาน โดยผู้เขียนขอยกตัวอย่าง ดังนี้

สถานีวิทยุ จส.100

วิทยุข่าวสารและการจราจรนี้ ดำเนินการโดย

บริษัท แอปซิฟิค คอร์ปอเรชั่น จำกัด มาตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2534 จนถึงปัจจุบัน โดยเน้นการรายงานสภาพการจราจรและข่าวสารต่างๆ โดยการนำข้อมูลส่วนใหญ่มาจากการรายงานเข้าไปยังสถานีของผู้ฟังที่อยู่ตามจุดต่างๆ ของเมือง ที่ทางผู้จัดได้วางรูปแบบรายการไว้ว่า จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด และมีส่วนร่วมในรายการ เพราะประชาชนเปรียบเสมือนเป็นนักข่าวอิสระซึ่งกระจายอยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง สามารถเป็นหูเป็นตาให้กับหน่วยราชการ และช่วยตรวจสอบสังคมได้ โดยมี จส.100 เป็นกระบอกเสียงในการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานราชการ ผู้ใช้รถใช้ถนน และประชาชนทั่วไป (รูปแบบรายการสถานีวิทยุ จส.100, 2550: ย่อหน้า 1-3)

สถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน

รายการวิทยุนี้ ออกอากาศครั้งแรก เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2540 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางให้ประชาชนโทรแจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายเหตุฉุกเฉินที่ตนพบเห็นหรือประสบกับเหตุการณ์นั้นๆ อยู่เอง เข้ามายังรายการด้วยช่องทางต่างๆ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร เพจเจอร์ จดหมาย วิทยุสื่อสาร เว็บไซต์ของรายการ หรือจะเดินทางมาด้วยตนเองที่สถานีก็ได้ โดยรายการจะเป็นสื่อกลางในการประสานงาน แจ้งบุคคลที่อยู่ใกล้เคียงหรือหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ ให้เข้ามาช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยเร็วที่สุด (ความเป็นมาของร่วมด้วยช่วยกัน, 2550: ย่อหน้า 1-7)

สถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ

หลังจากดำเนินการมาได้ระยะหนึ่ง ผู้อำนวยการสถานีก็ริเริ่มโครงการเปิดรับสมัครนักข่าวพลเมือง

จากทั่วประเทศ เพื่อมาทำหน้าที่ตรวจสอบความเป็นอยู่ในท้องถิ่น และให้โอกาสในการทำหน้าที่บรรณาธิการข่าวอาสาที่ร่วมกำหนดทิศทางเนื้อหาข่าวด้วย โดยได้เริ่มออกอากาศตั้งแต่ต้นเดือนมิถุนายน 2551 เป็นต้นมา ในรายการ “ที่นี่ ทวีสารธารณะ” ส่วนข่าวต่างๆ ที่เหลือก็ยังคงถูกนำไปออกอากาศในช่วงข่าวอื่นๆ ต่อไป (นักข่าวพลเมือง, 2551: ย่อหน้า 4-7)

สำหรับโครงการนี้ ทวีไทยได้จับมือกับศูนย์ข่าวอาสาอันดามัน ว็อยซ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สำนักข่าวประชาธรรม และสำนักข่าวต่างๆ จากทุกภาค โดยมีนักข่าวพลเมืองอยู่ประมาณ 40 คน แต่จะยังคงเปิดรับแบบไม่จำกัดต่อไป ถือเป็นกาณ์เปิดมิติใหม่ของการนำเสนอข่าว จากที่ผ่านๆ มาจะเป็นมุมมองจากหน่วยงานส่วนกลางออกไปเป็นหลัก แต่ต่อไปจะเป็นการสะท้อนปัญหาในพื้นที่ให้คนในส่วนกลางได้รับรู้โดยคนในท้องถิ่นเอง เพื่อตอบสนองผู้รับสารในยุคที่ชาวบ้านให้ความสนใจติดตามข่าวสารบ้านเมือง และอยากเข้าไปมีส่วนร่วม และได้พื้นที่ในการนำเสนอปัญหาของตนบ้าง (นักข่าวพลเมือง, 2551: ย่อหน้า 4-7)

นักข่าวพลเมืองยุคไซเบอร์

สื่อเว็บไซต์ เป็นสื่อสมัยใหม่ที่มาพร้อมกระแสเทคโนโลยีสารสนเทศ และนับเป็นอีกสื่อหนึ่งที่ทำให้เราเห็นภาพของ “นักข่าวพลเมือง” ชัดเจนขึ้น

ด้วยพัฒนาการของเทคโนโลยีที่ช่วยให้ประชาชนทั่วไปสามารถมีเว็บไซต์ส่วนตัวเป็นของตัวเองได้ง่ายๆ พร้อมระบบการจัดการกับเว็บไซต์ที่สะดวกมากขึ้น เพราะมีพื้นที่แจกฟรี มีรูปแบบหน้าเว็บสำเร็จรูปให้เลือกใช้ได้ทันที อีกทั้งยังสามารถใส่เนื้อหาได้ทั้งตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง ได้ด้วยทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น

นอกจากนั้น อุปกรณ์การทำงานของนักข่าวที่จำเป็น อาทิ กล้องถ่ายภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหว เครื่องบันทึกเสียง รวมทั้ง การติดต่อสื่อสารไร้สายจากโทรศัพท์ ข้อความสั้น (SMS) การเข้าเว็บไซต์ก็สามารถทำได้ด้วยโทรศัพท์เคลื่อนที่เพียงเครื่องเดียวในมือของผู้ใช้ ดังนั้น นักข่าวพลเมืองจึงได้ใช้ประโยชน์ในการนำเสนอเนื้อหาข่าวที่ตนผลิตขึ้น และต้องการเผยแพร่ออกสู่สาธารณชนได้โดยง่าย

การประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากของเว็บไซต์ Oh My News (<http://www.ohmynews.com>) ของนาย Oh Yeon-ho ชาวเกาหลีใต้ ที่เปิดตัวเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2543 เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการที่เจ้าของเว็บไซต์ชักชวนให้ประชาชนทำข่าวส่งเข้าไป ด้วยคำขวัญที่ว่า “Every Citizen is a Reporter” ซึ่งเว็บไซต์นี้มีปริมาณเนื้อหาที่ผลิตจากประชาชนทั่วไปถึงร้อยละ 80 จากทั้งหมด ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 20 ผลิตโดยทีมนักข่าวและบรรณาธิการของเว็บไซต์ (Ohmy News, 2008)

ภาพของนาย Oh Yeon-ho ผู้ก่อตั้งเว็บไซต์ Oh My News
(OhmyNews Celebrates 7 Years of Citizen Journalism, 2008)

กองบรรณาธิการของเว็บไซต์นี้ เป็นนักข่าวมืออาชีพจำนวน 55 คน (OhmyNews, 2008) ซึ่งจะคอยกลั่นกรอง ตรวจสอบ ชัดเกลาลำนวนภาษาข่าว การพาดหัวข่าว การจัดลำดับความสำคัญของข่าวอีกครั้ง จากข่าวที่นักข่าวพลเมืองเขียนส่งเข้ามายังกองบรรณาธิการเป็นประจำวันละหลายร้อยชิ้น ก่อนจะนำขึ้นบนเว็บไซต์ของตน (Citizen Journalism...วารสารศาสตร์พลเมือง (3), 2551: ย่อหน้า 20-21)

ส่วนกติกาของการส่งข่าวเข้าไปให้ทีมงานของเว็บไซต์ คือ ผู้ที่จะสมัครเป็นนักข่าวพลเมืองจะต้องลงทะเบียนด้วยเลขบัตรประจำตัวประชาชนก่อน เพื่อให้สามารถยืนยันถึงผู้เขียนได้ในอนาคตหากเกิดปัญหาใดๆ ขึ้นจากข้อเขียน ดังนั้น หากทำข่าวที่คัดลอกมาอย่างละเมิดลิขสิทธิ์ หรือมีข้อความที่เข้าข่ายการหมิ่นประมาท หรือใส่ความผู้อื่น ย่อมมีผลทางกฎหมายที่จะถูกฟ้องร้องให้ลงโทษได้ ปัจจุบันมีผู้ลงทะเบียนเป็นนักข่าวพลเมืองแล้วกว่า 60,000 คน (Citizen Journalism...วารสารศาสตร์พลเมือง (3), 2551: ย่อหน้า 20, 23-24)

ในอีก 4 ปีต่อมา นาย Oh Yeon-ho ได้เปิดเว็บไซต์นี้ในฉบับภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นมาจากกระแสความดังไปทั่วโลกที่ <http://english.ohmynews.com> โดยเนื้อหาทั้งหมดในเว็บไซต์นี้ ผลิตโดยผู้อ่านที่ลงทะเบียนไว้ราว 3,000 คน จากเกือบ 100 ประเทศทั่วโลก ซึ่งน่าจะเป็นการยืนยันได้ในระดับหนึ่งถึงความนิยมในการส่งข่าวเข้ามายังองค์กรสื่อของนักข่าวพลเมืองจากทั่วโลก

นอกจากนี้ เพื่อให้การทำงานของนักข่าวพลเมืองมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น ทางเว็บไซต์ได้เปิดโรงเรียน The OhMyNews Citizen Journalism School ขึ้น เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2550 เพื่ออบรมทักษะงานด้านวารสารศาสตร์ การใช้กล้องถ่ายภาพดิจิทัลและกล้องวีดิทัศน์ถ่ายภาพข่าว โดยมีวิทยากรจากเว็บไซต์เองและนักข่าวจากสื่อต่างๆ ทั้งสิ่งพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ (OhmyNews Citizen Journalism School Opens, 2008: paragraphs 1-2, 5)

บรรยากาศในห้องคอมพิวเตอร์และห้องอบรมของโรงเรียน The OhMyNews Citizen Journalism School (OhmyNews Citizen Journalism School Opens, 2008)

สำหรับในประเทศไทย เหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายน 2549 เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักข่าวพลเมืองเริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้นจากชุมชนบนโลกออนไลน์ เพราะมีบล็อกที่รายงานสถานการณ์สดๆ (Live Blogging) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลของเหตุการณ์ทดแทนสื่อหลัก เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ในช่วงที่สื่อเหล่านี้ยังไม่สามารถให้ข้อมูลข่าวได้ เนื้อหาที่เว็บบล็อกเหล่านั้นนำมาขึ้นไว้มากจากแถลงการณ์ ประกาศ คำสั่งต่างๆ หรือจากเครือข่ายของเจ้าของเว็บไซต์บ้าง และแน่นอนว่า ส่วนหนึ่งจะต้องมาจากบล็อกเกอร์ ในบทบาทของนักข่าวพลเมืองที่อาศัยอยู่ในย่านต่างๆ ทั่วประเทศ ที่รายงานเข้ามาว่าพบเห็นอะไรบ้าง (จิตินบ โกมลนิมิ, 2549: A4)

ต่อมา บริษัทสื่อยักษ์ใหญ่อ่างบริษัทเนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ฉายภาพนักข่าวพลเมืองที่ชัดเจนมากขึ้นแก่สังคมคนชอบข่าวในประเทศไทย ภายใต้คำขวัญว่า “ทุกคนเป็นนักข่าวได้” ด้วยการเปิดตัวเว็บไซต์ OK Nation (<http://www.oknation.net/blog>) ในเดือนธันวาคม 2549

นายสุทธิชัย หยุ่น บรรณาธิการอำนวยการเครือเนชั่น มีความมุ่งมั่นอยากเห็นนักข่าวพลเมืองเกิดขึ้นในสังคมไทย เช่นเดียวกับโมเดลบล็อกอย่าง Oh My News ในเกาหลีใต้และเครือข่ายเว็บไซต์ของสำนักข่าวต่างๆ ที่มีลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นมาแล้วทั้งยุโรปและอเมริกา เพราะการแพร่ภาพทางโทรทัศน์มีเวลาจำกัด และสื่อหนังสือพิมพ์มีความล่าช้าในการรายงานข่าว (OK Nation...คนข่าวยุคบล็อก, 2550: ย่อหน้า 7-8)

หน้าตาเว็บไซต์ OK Nation

นักข่าวพลเมือง ผู้พลิกโฉมหน้าโลกของงานข่าว

ด้วยเหตุที่ นักข่าวมืออาชีพอาจเสียเปรียบนักข่าวพลเมืองในแง่ของการรายงานสดและการเข้าถึงข้อมูลในบางเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากนักข่าวยอมไปถึงที่เกิดเหตุช้ากว่านักข่าวพลเมืองที่อยู่ร่วมเหตุการณ์อยู่ ณ ที่เกิดเหตุนั้นเสมอ ประกอบกับการที่สื่อมวลชนเองก็หันมาให้ความสำคัญกับการเปิดพื้นที่ให้กับเนื้อหาข่าวที่มาจากผู้รับสารในนาม “นักข่าวพลเมือง” และบางสื่อก็เอาจริงเอาจังถึงขนาดเปิดอบรมเพื่อการทำข่าวที่มีความเป็นมืออาชีพมากขึ้นให้แก่ประชาชนทั่วไป

เมื่อเป็นเช่นนี้ นักข่าวพลเมืองจึงเป็นผู้พลิกโฉมหน้างานข่าวสมัยใหม่ที่มาพร้อมกับเทคโนโลยีจากเดิมที่ส่วนใหญ่ “งานข่าว” เป็นเพียงหน้าที่และการทำงานของนักข่าวมืออาชีพเท่านั้น ก็กลับพลิกโฉมหน้าเป็น “งานข่าว” ในมิติของประชาชนทั่วไปที่ทำขึ้นในบทบาทของนักข่าวพลเมือง ที่ช่วยเติมเต็มงานข่าวของนักข่าวมืออาชีพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- ความเป็นมาของร่วมด้วยช่วยกัน [ออนไลน์]. 19 ตุลาคม 2550. เข้าถึงจาก: <http://www.rd1677.com/introordck.php>
- จิตินิพ โกลมณินิ. 25 กันยายน 2549. “Live Blogger กับสถานการณ์ ‘ห้าม’ เห็นต่างในสื่อทางเลือก.” **โพสต์ทูเดย์**: A4.
- ทีวีไทยฯเปิดพื้นที่ข่าวบ้าน ผุดนักข่าวพลเมืองฯหวังสะท้อนปัญหาชุมชนที่ถูกมองข้าม-ห้ามฝักใฝ่ฝ่ายใด [ออนไลน์]. 29 กันยายน 2551 เข้าถึงจาก: <http://www.giggog.com/entertain/cat1/news8284/>
- นักข่าวพลเมือง [ออนไลน์]. 29 กันยายน 2551. เข้าถึงจาก: http://www.news.sanook.com/economic/economic__274223.php
- เปิดมิติใหม่การรายงานข่าวโทรทัศน์ไทย “นักข่าวพลเมือง ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ” [ออนไลน์]. 29 กันยายน 2551. เข้าถึงจาก: <http://www.giggog.com/lifestyle/cat11/news3839/>

รายงานพิเศษ: ‘นิวมี่เดีย’ จูงมือ “พลเมืองนักข่าว”

สร้างโลกยุคใหม่ [ออนไลน์]. 29 กันยายน 2551. เข้าถึงจาก: http://www.prachatai.com/05web/th/home/page2.php?mod=mod_ptcms&ID=3112&Key=HighlightNews

รูปแบบรายการสถานีวิทยุ จส.100 [ออนไลน์]. 19

ตุลาคม 2550. เข้าถึงจาก: http://www.js100.com/2007/Module_108/theme.htm

“ล่องแก่งมรณะ! ตาย 1 เจ็บ 7 “สวนสยาม”

สยอง.” 24 ตุลาคม 2550. เดลินิวส์ [หนังสือพิมพ์ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: http://www.dailynews.co.th/web/html/popup_news/Default.aspx?Newsid=143972&Newstype=1&template=1

“อุบัติเหตุล่องแก่งสวนสยาม.” 24 ตุลาคม 2550.

ข่าวสด [หนังสือพิมพ์ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: http://www.matichon.co.th/khaosod/view_news.php?newsid=TUROd01ERXdNakkwTVRBMU1BPT0=&sectionid=TURNd01RPT0=&day=TWpBd055MHhNQzB5TkE9PQ==

“Blog ร้อนแรงโตคับเน็ต เฉลี่ยเกิดใหม่กว่า 7.5 หมื่นบล็อก/วัน.” 18-24 มิถุนายน 2550.

บิสิเนสไทย: 2.

Citizen Journalism...วารสารศาสตร์พลเมือง (3)

[ออนไลน์]. 29 กันยายน 2551 เข้าถึงจาก: [http://www.bloggang.com/viewblog.php?](http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=mana&date=29-07-2008&group=2&gblog=8)

[id=mana&date=29-07-2008&group=2&gblog=8](http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=mana&date=29-07-2008&group=2&gblog=8)

OK Nation.....คนข่าวยุคบล็อก [ออนไลน์]. 28

ตุลาคม 2550. เข้าถึงจาก: <http://www.positioningmag.com/Magazine/Details.aspx?id=61504>

Bowman, S., and Willis, C. 2003. **We Media:**

How Audiences are Shaping the Future of News and Information. Virginia: American Press Institute.

Citizen journalism [Online]. 2008, October 1.

Available: http://en.wikipedia.org/wiki/Citizen_journalism

OhmyNews [Online]. 2008, October 1.

Available: <http://en.wikipedia.org/wiki/OhmyNews>

OhmyNews Celebrates 7 Years of Citizen Journalism [Online]. 2008, October 1.

Available: http://english.ohmynews.com/articleview/article_view.asp?article_class=8&no=346674&rel_no=1

OhmyNews Citizen Journalism School Opens [Online]. 2008, October 1.

Available: http://english.ohmynews.com/articleview/article_view.asp?article_class=8&no=381061&rel_no=1

Assistant Professor Suphanit Wongthangsawat is a lecturer in the Department of Journalism, School of Communication Arts, University of the Thai Chamber of Commerce. She received her Master's Degree in Journalism from Chulalongkorn University. Her main interest is in Online Journalism.